

MISKOLCI EGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
DEÁK FERENC ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI
DOKTORI ISKOLA

dr. Szabó Balázs

**A magyar közigazgatás technikai-technológiai
fejlesztése a XXI. század első két évtizedében**

PhD értekezés tézisei

Miskolc
2020

Tartalom

I. Az értekezés célja és tárgya	3
II. Az értekezés szerkezeti felépítése	5
III. A kutatás során használt források, alkalmazott módszerek	7
III.1. Felhasznált források köre	7
III.2. A kutatás során alkalmazott módszerek	8
IV. A kutatás eredményeinek összefoglalása	9
IV.1. Az okostelefonok alkalmazhatósága.....	9
IV.2. A drónok alkalmazhatósága.....	11
IV.3. Az e-Vadászati napló.....	12
V. A szerző témához kapcsolódó publikációi	14

I. Az értekezés célja, tárgya

Az értekezésem kilenc évet felölelő kutatás eredménye, az eddigi szakmai munkásságom összegzése. A **kutatás eredeti célja a magyar közigazgatás fejlesztésének, modernizálásának** vizsgálata volt, alapvetően a jog-, és a közigazgatás tudományára fókuszálva. Az általam kiválasztott téma multidiszciplináris jellegéből adódóan azonban a kutatás során – és így a disszertációban is – újabb és újabb tudományterületekkel kerültem kapcsolatba, melyeket így szintén beépítettem e munkába. Ezek feldolgozása során törekedtem mindvégig szem előtt tartani eredeti célkitűzésemet és az érintett (egyéb) tudományterületeket csak olyan mértékben bevonni, amelyet feltétlenül szükségesnek ítéltem a vizsgálat eredményes megvalósítása szempontjából. Az értekezés címének kiválasztásakor törekedtem arra, hogy mind a jogi tartalomra, mind pedig a közigazgatási¹ tárgykörre utalást tegyek amellett, hogy a leginkább hangsúlyos technológiai eszközök szerepét sem helyezem háttérbe. Az értekezést mindezek alapján a jogtudományi, közigazgatás-tudományi és infokommunikációs technológiai szemlélet meghatározó volta miatt, az e tudományterületeken elért eredményként terjesztem elő.

Mindezekre tekintettel az **értekezés tárgyát** eredetileg a „magyar közigazgatás”² modernizálási lehetőségeinek különböző vetületei képezték, azonban a kutatás előre haladtával célszerűbbnek találtam egy dogmatikailag pontosabb, az eredeti céloom eléréséhez alkalmasabb fogalmi körre, a **technikai-technológiai fejlesztésekre** kiterjeszteni vizsgálódásom körét. A közigazgatás vonatkozásában a **technikai-technológiai fejlesztést** – mint azt később részletesen kifejtem – a modernizálásnál szélesebb fogalomnak tekintem, amely magába foglalja a **racionalizálás folyamatait** és vívmányait is. Ily módon egy jóval szélesebb, komplexebb vizsgálati tárgyat kaptam.

Az értekezésben tehát az ily módon értelmezett **közigazgatási fejlesztések** megvalósulását elemeztem, kifejezetten csak a XXI. században és annak is csak a technikai eszközökkel való megvalósítását, összhangban a kutatás eredeti céljával. Azért tartottam indokoltnak leszűkíteni napjaink hazai folyamataira az elemzést, mert ez az összetett jelenség kellően sokrétű ahhoz, hogy egy relatíve zárt rendszerben vizsgálva is értékelhető tudományos eredményekre vezessen. Ugyanakkor jól tudom, hogy a hazai jelenségek nem értelmezhetőek önmagukban,

¹ Lásd erről bővebben: WALDO, Dwight: Mi a közigazgatás? In: STILLMAN, Richard J. (szerk.): Közigazgatás, Osiris, Budapest, 1994., pp. 16-28.

² Lásd erről bővebben: BERÉNYI Sándor: A közigazgatás fogalma és sajátosságai, In: Ficzere Lajos (szerk.): Magyar Közigazgatási jog. Általános rész, Osiris, Budapest, 1999., p. 21.

szükséges a nagyobb léptékű – nemzetközi közegben zajló – folyamatok tükrében is vizsgálni, értelmezni azokat. E vonatkozásban az Európai Unió (a továbbiakban: EU) és szabályozási környezete, fejlesztési programjai és az uniós jog adja azt a háttérrel, amelynek keretében rendszerszintű megállapításokra juthattam. Nem képezte a kutatás szoros tárgyát az Európai Unió egyes tagállamai jogrendszerének és közigazgatás fejlesztési megoldásainak részletes vizsgálata, ugyanakkor egyes tagállami és nemzetközi jó gyakorlatok, elért eredmények feldolgozásra kerültek, azért, hogy a magyar eredmények komparatív módon értékelhetővé váljanak.

A választott kutatási téma, mint ahogyan arra már korábban is utaltam, **komplex**, több tudományterületet érint és lehetővé teszi ezek átfogó vizsgálatát a közigazgatási modernizáció tükrében. Éppen ezért szükséges a tudományterületi elhatárolás után a „jog és közigazgatás”³ területén belül is további szűkítést alkalmazni. A vizsgálat súlypontját a **fejlesztési lehetőségekre, az alkalmazható technológiai újításokra** helyeztem, mert itt lehet igazán „kézzel fogható”, és jövőbe mutató megállapításokat tenni, ide értve a **de lege ferenda** javaslatokat is. Szükségesnek ítéltém szűkítést alkalmazni az egyes szakigazgatási területek között is, már csak azért is, mert Magyarországon ma már valamennyi ágazat alkalmazza a modern infokommunikációs technológiai eszközöket. A vizsgálat során tehát azokra a hazai közigazgatási területekre koncentráltam, amelyek a legérzékenyebbek a technikai-technológia fejlesztésekre. Így vizsgáltam többek között a következő ágazatokat: okmányügy, építésügy, egészségügy, természet-és környezetvédelem, mezőgazdaság, rendészet és vadászat. Ezek közül mindenképpen kiemelném a **vadászati igazgatást**, mely nem csak terjedelmét tekintve a leghangsúlyosabb része disszertációmnak, hanem saját tapasztalataimon is alapuló **de lege ferenda** javaslataimnak köszönhetően számomra az egyik legértékesebb is egyben. A vadászati igazgatáshoz kapcsolódó javaslataim kidolgozásához hozzájárultak a vadászati civil szervezetekben betöltött vezető tisztségeim, illetve az ezek nyomán megszerzett kapcsolatrendszerem és információim, saját gyakorlati tapasztalataim. A kutatások során szerzett elméleti, és a vadászati társadalomban való részvételem révén szerzett gyakorlati tapasztalataim beépítésre kerültek disszertációmba.

Noha a közigazgatás tagállami hatáskörbe tartozik, nem hagyhattam figyelmen kívül az Európai Unió releváns közigazgatási mobil applikációit, sem pedig a drónokkal kapcsolatos rendeletét. Ezen területek vizsgálata során számos megállapítást sikerült tennem.

³ Lásd erről bővebben: DAVIS, James W Jr.: An introduction to Public Administration: Politics, Policy and Bureaucracy. Free Press. New York, 1974., p. 4.

Ezekből kiragadva a lényegi információkat, tapasztalatokat, arra a feltételezésre, **hipotézisre** jutottam, hogy a jelenleg rendelkezésre álló okos eszközök segítségével hatékonyabbá, ügyfélbarátabbá tehetjük a közigazgatás egyes területeit, mely mind rövid-, mind hosszútávon hatással lesz egyfelől a közigazgatás társadalmi megítélésére, másfelől az ügyfelek helyzetére. Az ügyfelek közigazgatási eljárásokhoz való hozzáállása, attitűdje fontos eleme a szolgáltató állam koncepciójának. Az okos eszközökön keresztül megvalósuló közigazgatás bővítése tehát hatékonyabbá és népszerűbbé teheti az állam működését.

Az okos megoldások vizsgálatom szempontjából két legfontosabb eleme az okos telefonokra optimalizált applikációk fejlesztése, igazgatási célú bevezetése lenne, a másik pedig a drónok egyes szakigazgatási területen történő mindennapos, rutinszerű alkalmazása. Ennek kapcsán megfogalmazható további **hipotézisem**, mely szerint az **okos telefonok azok az eszközök**, melyek jelenleg a legnagyobb számban állnak rendelkezésre az ügyfeleknél, melyek segítségével, használatukkal közigazgatási jogviszonyok részesei lehetnek.

A bemutatott szakigazgatási területek kiváló példaként, követendő **modellként** szolgálhatnak más szakigazgatási ágazatok számára, és arra ösztönözhetik a jogalkotót, hogy további erőforrások bevonása segítségével felgyorsítsa – a véleményem szerint elkerülhetetlen – a modernizációs folyamatokat.

Összegezve: a disszertáció a hazai közigazgatás fejlesztési állomások számbavétele mellett a lehetséges jövőbeli kitörési pontokra fókuszál, és arra keresi a választ, hogy milyen folyamatok, programok eredményeként beszélhetünk a magyar közigazgatás technikai-technológiai fejlesztéséről napjainkban. Ehhez igazodik az értekezés szerkezete, amely az általános fejlesztési, modernizációs és racionalizálási folyamatokból kiindulva, felülről lefelé szűkülő körben jut el a magyar közigazgatási szervezetrendszer átszervezésén keresztül a technológiai újítások alkalmazhatóságáig.

II. Az értekezés szerkezeti felépítése

Az értekezésem a bevezető gondolatokat követően 5 fejezetre, majd ezt követően a záró gondolatokra bontható. A bevezető részben került meghatározásra, hogy mi volt a kutatásom célja, milyen módszereket vettem igénybe és milyen hipotéziseket fogalmaztam meg.

Az **első fejezetben** igyekeztem bemutatni a számomra fontosnak tartott történeti eseményeket a magyar közigazgatás rendszerének fejlesztése szempontjából. Itt kitértem egészen a Magyary Zoltán által megkezdett fejlesztési irányokra, a papír alapú fejlesztésekre, szervezési megoldásokra, új irányzatokra (pl. NPM), majd eljutottam napjaink fejlesztési tendenciáig.

A **második fejezetben** a magyar közigazgatás szervezetrendszerének főbb állomásait mutattam be röviden a XX. és XXI. században, de természetesen az utóbbi időszakra fektettem nagyobb hangsúlyt, különös tekintettel a 2010 után bekövetkezett szervezeti változásokra.

A **harmadik fejezetben** a 2010 után bevezetett komplex közigazgatási fejlesztési programok rövid ismertetésére került sor. A közigazgatásban folyamatos szemléletváltás következett be az utóbbi két évtizedben. A közigazgatás, mint szolgáltatás, az állam pedig mint szolgáltató jelent meg. Ezen szemléletváltást kiegészítette az intézményi átszervezés, centralizáció, mely mind a front-office, mind pedig a back-office oldalán jelentős hatékonyságnövelő⁴ mechanizmusok bevezetését célozta elérni, mindezt az ügyfélcentrikusság – mint a szolgáltató állam egyik fő profilja – előtérbe helyezésével. Vizsgáltam a Magyar-programokat (I. és II.), a 2014-2020-as Közigazgatás és Közszolgálat Fejlesztési Stratégiát is.

A **negyedik fejezetben** a közigazgatásban alkalmazható IKT eszközök kerültek a kutatásom középpontjába. Napjaink fejlett, információ alapú társadalmában fokozódó innovációs kényszer figyelhető meg, melynek alapja az információs és kommunikációs technológiák fejlődése. A kereskedelmi, gazdasági szektorban bevezetett intelligens alkalmazások tapasztalataiból kiindulva, a tudás előmozdítása és a pontos felhasználói igények azonosítása mind a tervezés, mind a végrehajtás előtt kiemelten fontos. Ezért az m-kormányzat (mobil közigazgatás) megvalósítása, fejlesztése kölcsönösen biztosítana előnyöket mind az ügyfelek, mind a kormányzati szervek számára is. Világosan kell ugyanakkor látnunk, hogy az okos-telefon alkalmazásának elfogadása még mindig nagyon korai szakaszban van az állami szektorban⁵, és a legtöbb kormányzati szereplő továbbra is csupán kísérletezik a szolgáltatások nyújtásának okos-telefon alkalmazásokkal való bővítési lehetőségével

Ugyanakkor nem fér kétség ahhoz, hogy a sikeres, hosszú távú fejlesztések megvalósítása érdekében folyamatosan fejleszteni kell az intelligens alkalmazások használatának lehetőségeit, az azokban nyújtott szolgáltatások minőségét. Az okostelefonok növekvő penetrációjával és a közigazgatásban használható okostelefon-alkalmazások egyre szélesebb körű használhatóságával kapcsolatban várható, hogy ezen új kommunikációs csatorna a hatékonyság, az átláthatóság és az állampolgári szerepvállalás javításával hozzájárulhat a nyitottabb és sikeresebb közigazgatáshoz, mint állami szolgáltatásnyújtáshoz.⁶ Álláspontom

⁴ Lásd erről például: DEMKE, Christoph – MOILANEN, Timo: Effectiveness of Good Governance and Ethics in Central Administration: Evaluating reform outcomes in the context of the financial crisis. European Institute of Public Administration, 2011.

⁵ Lásd erről még: SS CANKAR - V PETKOVŠEK: Private and public sector innovation and the importance of cross-sector collaboration. Journal of Applied Business Research; Laramie, Köt. 29, Kiad. 6, (Nov/Dec 2013): n/a.

⁶ SZABÓ: Elektronikus személyazonosítási módszerek csoportosítása..., i.m., p. 152.

szerint az okostelefon applikációk mellett a magyar közigazgatás egyes szakigazgatási szerveinél vannak további lehetőségek, hogy más kiválóan alkalmazható eszközök is megkönnyíthessék a hatóságok tevékenységeit. A XXI. század egyik fontos technikai, fejlesztési eszközei közé tartozik, az eredendően haditechnikai célokra kifejlesztett **drónok**.⁷ Ezen eszközt véleményem szerint számos szakigazgatási területen (néhányban már el is kezdődött) lehet használni, melyet a következő ötödik fejezetben részletesen be is mutattam.

Az értékezésem ötödik fejezete lett a terjedelmét tekintve a legnagyobb, hiszen itt igyekeztem jó gyakorlatokat keresni az egyes szakigazgatási területek közül, ahol már megindult a bemutatott eszközök (okos telefon és drónok) alkalmazása. Ennek keretében a teljesség igénye nélkül foglalkoztam a rendészeti, természetvédelmi, okmányügyi és vadászati igazgatással is. Törekedtem arra, hogy előremutató, innovatív megoldásokat fogalmazzak meg az egyes területek képviselői számára, különös tekintettel a vadászati igazgatásra.

Az utolsó gondolati egységként a záró gondolatok, megállapításaim kerültek rögzítésre értekezésemben, ahol kiemeltem az általam legfontosabbnak tartott megállapításaimat és az általam megfogalmazott de lege ferenda javaslatokat, konkrét jogszabály módosítási elképzeléseimet táblázatba rendezve mellékeltem az értekezéshez.

III. A kutatás során használt források, alkalmazott módszerek

III.1. Felhasznált források köre

A következőkben röviden ismertetjük a felhasznált források körét, majd bemutatjuk a disszertáció elkészítése során alkalmazott kutatási módszereket. A dolgozat elkészítése során forrásként a releváns jogforrásokra (ágazati törvények, rendeletek), szakirodalmi bázisra, online sajtótermékek, valamint joggyakorlatra és szakértői gyakorlatra támaszkodtam.

Jogforrások terén a magyar jogszabályi környezet, a magyar szakirodalom értelemszerűen primátust élvezett, azonban a kutatás során nem kizárólag a jelenleg hatályos, hanem a korábbi jogszabályokat, fejlesztési programokat is többször vizsgáltam. Emellett nagy segítséget jelentett számomra az egyes szakigazgatási területen működő közigazgatási és civil

⁷ A pilóta nélküli repülőgép (angolul Unmanned Aerial Vehicle, UAV, am. „személyzet nélküli légi jármű”, vagy Remotely Piloted (Aerial) Vehicle, RPV, am. „távról irányított (légi) jármű”, vagy drón (az angol drone szó jelentése here (méh)), amely kezdetekben elsősorban katonai feladatokra alkalmazott olyan repülőeszköz, mely valamilyen ön- vagy távirányítással (leggyakrabban a kettő kombinációjával) rendelkezik, emiatt fedélzetén nincsen szükség pilótára.

szervezetekkel folytatott egyeztetések, szakmai látogatások, melyek során lehetőségem nyílt kutatásom szempontjából nagyon hasznos gyakorlati tapasztalok megszerzésére.

III.2. A kutatás során alkalmazott módszerek

Az értekezésem elkészítése során arra törekedtem, hogy kutató munkámat a jelenségeket leíró, azokat elemző módszerek mellett, **kritikai és a komparatív szemléletmóddal** egyesítsem, minél több oldalról alátámasztott kutatási eredmények elérése érdekében. Fontosnak tartottam ezt azért is, mivel a kutatásom középpontjában álló technikai-technológiai eszközök közigazgatásban való alkalmazhatóságának megítélése meglehetősen megosztja a kutatókat és a gyakorló szakembereket.

Ennek megfelelően, habár a cél elsősorban az egyes szakigazgatási területek vizsgálata volt, igyekeztem a legszélesebb körből meríteni a forrásokat. Ennek eredményeként a felhasznált források között számos idegen nyelvű munka található, melyek nem közvetlenül a magyar viszonyokat elemezték. Az így megismert folyamatokat, jó megoldásokat vettem össze a magyar viszonyokkal a komparatív módszert alkalmazva. Különösen igaz ez a „good practice”-ként aposztrofálható, már működő applikációk eseteire.

A kutatómunka során nem kívántam a már kellő alaposággal feltárt és publikált területek eredményeit ismét bemutatni, hanem azokat felhasználva inkább a jövő lehetséges irányainak feltárására helyeztem a hangsúlyt. Az egyes szakigazgatási területeket vizsgáltam annak fényében, hogy az új – főként „smart” /okos – technológia eszközöket hogyan lehetne hatékonyan felhasználni a magyar közigazgatási rendszer mindennapi feladatellátása során annak hatékonyabbá és ügyfél-központúbbá tétele érdekében.

Az **elemzés többrétű** volt, hiszen a jogszabályi környezet vizsgálata mellett a konkrét eszközök tanulmányozására is szükség volt. Meg kellett pontosan ismerni, hogy milyen lehetőségek rejlenek egyáltalán ezekben az eszközökben, azok milyen mértékben hasznosíthatóak a közigazgatás számára. A szakemberekkel folytatott személyes interjúk során számos negatív véleményt is hallhattam az egyes megoldásokat illetően, melyek alapot adtak a kritikai észrevételek megfogalmazására. Ennek eredményeként igyekeztem olyan megoldási javaslatokat megfogalmazni, amelyek – hangsúlyozottan a magyar közigazgatás jelen viszonyai között is – képesek lehetnek a célt elérni, ami nem más, mint hatékonyabbá tenni a közigazgatási szolgáltatásokat az ügyfelek számára.

Fontosnak tartottam a történeti módszert is, ami azonban nem merül ki annyiban, hogy a disszertáció elején felvázoltam a közigazgatási fejlesztési folyamatokat és azok kialakulását. Noha a dolgozat alapvetően a jelenleg hatályos jogi helyzetet vizsgálja, az egyes tárgykörök

elemzése során – ahol az lényeges – felvillantottam a korábbi jogi szabályozást és az egyes jogintézmények fejlődési ívét.

Noha a dolgozat nem jogösszehasonlító munka, annak több részében használtam az összehasonlító módszert, mely akképpen jelenik meg a dolgozatban, hogy ahol relevánsnak, vagy követendőnek tartjuk a külföldi – jelen esetben az Európai Unió – mintáit, ott azt összevetjük a hazai szabályozással. Lényeges ugyanakkor annak kiemelése, hogy nem az egyes intézmények teljes rendszerben való összehasonlítását tűztem célul, hanem a vizsgált rendszerek azonos, vagy hasonló intézményeit, megoldásait tekintettem át. A külföldi példákra ugyanakkor nem kívántam a szükségesnél nagyobb hangsúlyt fektetni, hiszen ahogy említettem, a dolgozat hazai közigazgatási rendszerre fókuszál.

Végezetül az alkalmazott módszerek között érdemesnek tartom megemlíteni az empirikus módszert is. A kutatáshoz nagyban hozzásegített számos a szakigazgatási és civil szervezettel (különös tekintettel a vadászati igazgatásban érintett) kialakított szakmai kapcsolatom, így az interjúk, konzultációk során számos olyan kérdésre kaptam választ, amelyekre a szakirodalomban nem találtam kellő iránymutatást. A szakmai együttműködések következtében bepillantottam konkrét felhasználási területekbe, valamint megbizonyosodhattam azon korábbi nézetemről, hogy az okostelefonok és drónok alkalmazása nem azért hiányzik a gyakorlatból, mert nincs rá igény, hanem azért, mert a legtöbb esetben a szükséges erőforrások és a megfelelő jogszabályi környezet hiánya ezt nem teszi lehetővé.

IV. A kutatás eredményeinek összefoglalása

IV. 1. Az okostelefonok alkalmazhatósága

Az okostelefonok növekvő népszerűsége kétségtelenül az egyik, ha nem a legfontosabb tényező a tekintetben, hogy az okostelefon-használat közigazgatási alkalmazásának folyamata szélesedjen.

Az emberek okostelefon használati szokásait figyelembe véve az egyik legfontosabb előny az, hogy az okostelefon-alkalmazások megkönnyítik a mindennapjaikat. Gondolhatunk itt akár a **kommunikációs tevékenységekre**, akár az **információ továbbításokra**, a fotók készítésére és a GPS alapú helymeghatározásokra, navigációs szolgáltatásokra.⁸

Ezen kívül az okostelefon-alkalmazásból érkező információk strukturáltabbak, gazdagabbak a többi csatornán, különösen az e-mail csatornán keresztül beérkező információkhoz képest. Az

⁸ TÓZSA: Közigazgatási mobil alkalmazási tartalomfejlesztések..., i.m., p. 220.

e-mail csatornák szabad szöveges stílusa általában hiányos információkkal szolgál a kormányokról, a közigazgatási szervekről, ezért sokszor szükséges lehet a további információ kérése valamilyen csatornán vagy akár személyesen is.⁹

Az alacsonyabb költségek a telefonhívásokhoz képest szintén komoly előnyt jelentenek az okostelefon-alkalmazások esetén, ami a potenciális ügyfelek (okostelefonnal rendelkező állampolgárok) nagy számára való tekintettel szintén elsődleges szempont. Ha összehasonlítjuk az alkalmazások használatát egy telefonos ügyintézési szolgáltatással, hamar beláthatjuk, hogy a növekvő szolgáltatási ügykörök miatt, az ügyintézők leterheltsége is nőhet. Ezzel szemben a mobiltelefonos applikáció egy kvázi „önkiszolgáló” csatorna, amely teljesen a rendszerbe van integrálva. Ez a központi rendszerben való integráció további költségmegtakarítást jelent, mivel a strukturált adatok, információk ilyen módon történő gyűjtése is előny, és az ügyfél pénzt takarít meg azáltal, hogy kiküszöböli a helyszíni megjelenés kötelezettségét és az ott esetleg felmerülő problémák értékelését.¹⁰

Az okostelefon-alkalmazások lehetővé teszik az állampolgárok számára, hogy **bármikor és bárhol** kapcsolatot kezdeményezzenek, kérvényt nyújthassanak be, eljárást kezdeményezhessenek, ami jelentős, főként időbeli és költségtakarékossági előnnyel jár a többi kommunikációs csatornával szemben. Az állampolgárok azonnal jelenthetik a problémákat is, ha észlelik azokat, hiszen mobiltelefonjuk általában velük van, számítógépük ellenben korántsem biztos. Egyfajta szemlélet-váltást jelenthet az ügyfelek szempontjából, hogy okostelefonjukon intézkedhetnek, nem szükséges visszamenniük otthonukba vagy munkahelyükre, hogy kapcsolatba lépjenek hatóságokkal. Ha ugyanis több energia és időráfordítást igényel az ügyintézés, akkor kevésbé valószínű, hogy az átlagos ügyfél ezt meg is teszi. A mobiltelefonok és a webes alkalmazások előnyeit ötvözve az online szolgáltatások földrajzi korlátozások nélkül érhetőek el, ami egyben a közigazgatási szervek szolgáltatási tartományának bővítését is jelentheti.

Az applikációkon keresztüli ügyintézésnél megvan az időbeli előny lehetősége, hiszen a telefonos kommunikációs csatornához képest nincs várakozási idő az állampolgárok számára.¹¹ Gondoljunk csak bele, a telefonos ügyintézés esetében az ügyintézési idő szinte megegyezik a személyes ügyintézési idővel, csak az utazás idejét spórolhatjuk meg. Azonban az ügyintézés legalább annyi időt elvesz, hiszen várnunk kell az ügyintézőre, a kérések feldolgozására, stb. Mivel az okostelefon alkalmazások integrálódnak a központi rendszer(ek)be, ezért a kérelmek

⁹ TÓZSA - ANCSIN: A mobilkommunikáció..., i.m., p. 490.

¹⁰ TÓZSA - ANCSIN: u.o., p. 492.

¹¹ TÓZSA: Közigazgatási mobil alkalmazási..., i.m., p. 225.

közvetlenül az illetékes hatósághoz kerülhetnek, így nem csak a költségeket takarítják meg, hanem növelik a kérelmek feldolgozásának sebességét is. Ez különösen egy veszélyhelyzet, katasztrófa esetében óriási jelentőséggel bírhat, de a hétköznapi esetekben sem utolsó szempont. A katasztrófák, veszélyhelyzetek esetében történő alkalmazhatóságot napjaink eseményei úgy gondolom, hogy remekül alátámasztják. A **járványhelyzetek** (pl. a COVID-19 elnevezésű, új típusú koronavírus) esetén nem csak kényelmes, gyors és praktikus lehet alkalmazni ezen kommunikációs csatornát, de még egészségügyileg is indokolt, hiszen a személyes találkozások ily módon csökkenthetők, kiválthatók, mellyel a járványügyi kockázat is minimalizálható. Továbbá, a vírusok terjedése is nagy mértékben csökkenthetővé válik.

IV. 2. A drónok alkalmazhatósága

Az általam az értekezésemben – közel sem teljes körűen – bemutatott felhasználási területek természetesen nem érzékeltetik 100%-osan, hogy mennyi területen lehet relevanciája ezen eszközöknek. Ennek egyik magyarázata, hogy gyakorlatilag folyamatosan merülnek fel újabb és újabb területek, ahol alacsony költséggel, emberi élet kockáztatása nélkül is kiválóan hasznosíthatóak ezen eszközök. Megkérdőjelezhetetlen népszerűségük egyik – érdekes – következménye a folyamatos fejlesztési tendencia, illetve hogy áruk folyamatosan csökken, hatótávuk és eszközfelszereltségük viszont ezzel együtt folyamatosan növekszik. Nagyon fontos körülmény lesz hosszútávon, hogy a társadalom mennyire lesz elfogadó ezen eszközökkel szemben és mennyire kész kiaknázni azokat a potenciális lehetőségeket, melyek ebben rejlenek. Nyitott viták napjait éljük a drónok használhatóságát illetően, ahol sokan félelmüknek is hangot adnak, amikor adatvédelmi jogokra hivatkozva próbálják ezen eszközök használatát korlátozni, esetleg tiltani. A drón alkalmazásának magánjogi vetületével jelen kutatás során nem foglalkoztam, a prioritás a közigazgatási modernizáció vizsgálata volt, mely a társadalom egészének céljait szolgálja, szemben egy-egy személy személyiségi jogainak potenciális sérülésével. Természetesen tisztában vagyok azzal is, hogy a jól és gyakorlatiasan működő használhatósághoz magas szintű társadalmi elfogadottság és megfelelő jogszabályi környezet szükségeltetik, melyben az egyes magánjogi aspektusok is szerepet kell, hogy kapjanak.

IV. 3. Az e-Vadászati napló

Kutatásom egyik fókuszában a vadászati igazgatás áll, mivel gyakorló vadász és vadászati igazgatásban érintett szervezetekben vezető tisztségviselő vagyok. A vadászat egyik fontos eleme a beiratkozás az adott vadászterületre, mely jelenleg egy a hatóság által előzetesen hitelesített vadászati naplóba történik. Ezzel kapcsolatban merült fel az igény egy online verzió iránt, melynek előnyeit részletesen bemutattam dolgozatomban. Ennek alapját egy **számítógépes adatbázis képezné**, melyhez a vadászatra jogosultak csatlakoznának vadászati egységenként megadva minden szükséges információt a hatóságok (vadászati felügyelőség, illetékes rendőrkapitányság), illetve a rendszer számára. A térinformatikai alkalmazások, technológiák egyértelműen lehetővé teszik a pontos, digitális térképes felületen történő ábrázolást, mely alapján pontosan, gyorsan és hatékonyan működő rendszer jöhet létre. A vadászatra jogosultak (vadászterületek, társaságok) csatlakozásán túl egy másik nagyon fontos feltétel, hogy a vadászok is regisztráljanak a rendszerbe, illetve egy erre a célra speciálisan kifejlesztett applikációt töltsenek le okos eszközeikre. Ezen az applikáción keresztül történhetne meg a beiratkozás az adott vadászati körzetbe, a hagyományos eljáráshoz hasonlóan nevünk, vadászati körzetünk, a vadászat megkezdésének időpontjának megadásával, illetve esetleges kísérő személyzetünk (fegyver nélküli) jelzésével. A beiratkozást követően mind a vadásztársaság többi tagja, mind pedig az illetékes hatóságok azonnal láthatják, hogy az adott területen éppen hány vadászjeggyel rendelkező személy tartózkodik (akár néhány méteres pontossággal, köszönhetően az okostelefonokban megtalálható GPS jeladóknak). Úgy vélem azonban, hogy a vadászati tevékenység – veszélyes üzemi tevékenységként – feltétlen igényli az átláthatóbb, információ-gazdagabb megoldásokat. Ennek egyik hasznos eleme lenne az **e-beírókönyv**, melynek használatával a következő kiemelkedően fontos célkitűzések, feladatok is megvalósulnának:

- hatékony, gyors (azonnali) információ-áramlás az érintett felek (vadásztársaságok tagjai és hatóságok) között, akár napi 24 órában 2 irányban,
- hatékony megoldás az orvvadászat visszaszorítására¹², ezáltal a rendőrség munkájának megkönnyítése révén a közbiztonság növelésére,

¹² Ennek nemzetgazdasági szinten is komoly pozitív hatása lehet, amennyiben sikerül a vadállomány minőségét javítani, megóvni az idő előtti elhullástól (orvvadászat által) a vadakat. Egy-egy trófeás vad esetében ez a néhány 10 ezer forinttól egész akár a 10 millió forintos (pl. kiemeldő gím- vagy dámszarvas bika esetében) nagyságrendig is terjedhet ma Magyarországon.

- a vadállomány védelme az illetéktelen személyek által történő zavaró, károsító tevékenységektől (pl. illegális szemétkerakók/ágancs-gyűjtők, engedély nélkül motorozók).

A hagyományos papír alapú beírókönyvben, vadászati naplóban történő aláírás mozzanat nehezen helyettesíthető. Úgy vélem, hogy ezt akár **ügyfélkapus regisztrációval** is tökéletesen lehetne kezelni, ami adott esetben még megbízhatóbb az aláírásnál. Ezen állításomat arra alapozom, hogy vadászként számtalan alkalommal találkoztam olyan esetekkel, amikor láthatóan, legalábbis feltételezhetően nem az adott vadászati tevékenységet folytató vadász írt alá, vagyis iratkozott be, hanem azt más tette meg helyette.¹³ Az eddig vázolt Ügyfélkapun történő belépés (felhasználónév + jelszó megadása) mellett véleményem szerint alkalmazható lenne az egyik korábbi alfejezetben (azonosítási lehetőségek) ismertetett **biometrikus azonosítás** is. A napjainkban forgalmazott okostelefonok döntő többsége – az újonnan megjelenő készülékek esetében ez feltétlenül igaz – képes az ujjlenyomat alapú azonosításra, illetve egyesek már az írisz, retina, arc felismerésre is. Jómagam a tulajdonság alapú azonosítási módokból mindenképpen az ujjlenyomatok alkalmazhatóságát látom megvalósíthatónak.

Az általam **felvázolt e-beírókönyv** hatósági alkalmazhatóságának megvalósulása egyelőre még nem látható időben. Ugyanakkor a vadásztársaságoknál az igény megszületett, hogy ha nem is hatóságilag elfogadott módon, de saját belső adminisztrációjukat és ellenőrzésüket megkönnyítve szívesen használnának, ilyen vagy ehhez hasonló rendszert.

Kutatásaim során arra a megállapításra jutottam, hogy a jogi környezetnek (a vadászati törvénynek) lehetővé kell tennie, hogy egyenértékű beiratkozásnak minősüljön a vadászati hatóság által hitelesített „hagyományos” vadászati naplóba és ez e-naplóba történő megoldás is. Nem csak a törvény, hanem a végrehajtási rendeletében is szükséges az egyenértékű beiratkozási alternatívák lefektetése. Az általam bemutatott megoldások véleményem szerint kiválóan tudják a vadgazdálkodási tevékenységeket segíteni, melyre konkrét ellátandó feladatok során igyekeztem rámutatni értekezésemben.

¹³ Ennek az elmúlt évtizedekben kialakult gyakorlata jött létre, melyben az általunk a vadászati naplóból megismerhető információi is megkérdőjeleződnek.

V. Az értekezés témájához kapcsolódó saját publikációk listája

1. Balázs SZABÓ: Good examples of M-government in Hungary (Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica 2018/2)
2. SZABÓ Balázs: Azonosítási módok az elektronikus közigazgatásban (In.: Infokommunikációs jog – Miskolci Egyetem 2018)
3. SZABÓ Balázs: Mobil-applikációk alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata az egyes szakigazgatási területeken (Pro Publico Bono 2018/1., Budapest NKE)
4. -SZABÓ Balázs: IKT eszközök alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata szakigazgatási területeken (Pro Publico Bono 2017/3., Budapest, NKE)
5. Balázs SZABÓ: New tendencies in e-government in the European Union Currentul Iuridic XX(4.) pp. 90-101. (2017)
6. CSEH Gergely, CZÉKMANN Zsolt, SZABÓ Balázs , MAKSÓ Bianka, KISS Lilla Nóra: Is virtual reality really necessary for local governments? Local governments digital readiness in a hungarian convergence region CURENTUL JURIDIC XIX:(2) pp. 46-62. (2016)
7. CZÉKMANN Zsolt, CsEH Gergely, SZABÓ Balázs, KÁRPÁTI Orsolya Infokommunikációs jog (e-tananyag) Miskolc: Miskolci Egyetem, 2015.
8. SZABÓ Balázs: E-megoldások szerepe a vadászati és rendészeti igazgatásban (Vadászhírmondó, B.A.Z. megye; 2015. április)
9. SZABÓ Balázs: Az e-közigazgatás és a vadászati igazgatás kapcsolata (In: Stipta István (szerk.) Doktoranduszok Fóruma 2012 november 8: Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa. Konferencia helye, ideje: Miskolc, Magyarország)

10. CZÉKMANN Zsolt - SZABÓ Balázs: Az információs társadalom: az e-kapcsolatrendszer jogi alapjai. GÉP LXIV. évf. 1. sz. Gépipari Tudományos Egyesület Miskolc 2013. ISSN: 0016-
11. TURKOVICS István, BARABÁS Gergely, BARTA Attila, BÁNDI Gyula, BENCSIK András, CSÁKI-HATALOVICS Gyula Balázs, FÁBIÁN Adrián, FORGÁCS Anna, GERENCSÉR Balázs Szabolcs, GYURITA Rita, HAJASNÉ dr. Borsa Dominika, HULKÓ Gábor, KÁLMÁN János, LAPSÁNSZKY András, MUDRÁNÉ Láng Erzsébet, ROZSNYAI Krisztina, SZABÓ Balázs, SZALAI Éva, TORMA András, TÓTH András, TÓTH Tamara (Lapsánszky András (szerk.): Közigazgatási jog - Fejezetek szakigazgatásaink köréből (II. kötet) Budapest: Complex Kiadó Kft., 2013. (ISBN:978 963 295 318 1)
12. Balázs SZABÓ: Special administrative field's: the connection between e-Government and Hunting (The challenges of the 21st Century in Law and Public Administration. Konferencia helye, ideje: Marosvásárhely, Románia, 2013.04.12.
13. CZÉKMANN Zsolt, SZABÓ Balázs: The legal issues underlying the information society, basic notions In: CZÉKMANN Zsolt, SZABÓ Balázs, Lucian CHIRIAC, SZABÓ Zsuzsanna: E-Government. Marosvásárhely: Petru Maior University, 2011. pp. 21-52. Könyvrészlet/Felsőoktatási tankönyv része/Oktatási [2445522]
14. TORMA András, SZABÓ Balázs: New tendencies in the Hungarian Public Administration in 2010-2014 In: Szabó Balázs The challenges of the 21st Century in Law and Public Administration
15. CZÉKMANN Zsolt, SZABÓ Balázs:
The legal issues underlying the information society, basic notions
In: Czékman Zsolt, Szabó Balázs, Lucian Chiriac, Szabó Zsuzsanna
E-Government. Marosvásárhely: Petru Maior University, 2011. pp. 21-52.
16. Balázs SZABÓ: The idea of adapting Public Administration into European Level (In: Sipta István (szerk.)

Doktoranduszok Fóruma: Miskolci Egyetem - Miskolc, 2010. november 10. - az Állam- és Jogtudományi Kar szekciókiadványa. Konferencia helye, ideje: Miskolc, Magyarország, 2010.11.10 Miskolc: ME ITTC, p. n.a)

17. CZÉKMANN Zsolt, SZABÓ Balázs, Lucian CHIRIAC, SZABÓ Zsuzsanna:
E-Government. Marosvásárhely, Petru Maior University, 2011.

18. Balázs SZABÓ: E-goverment nowadays in the European Union
(In: Student's Spring. Konferencia helye, ideje: Marosvásárhely, Románia, 2011.04.07-2011.04.09. Marosvásárhely: p. n.a..)

19. András TORMA, Balázs SZABÓ: EU Public Administration and Institutions and their Relationship with Member States (Marosvásárhely: Editura Universitatii "Petru maior", 2011)